

วารสาร

สื่อเพื่อการเรียนรู้วิทยาศาสตร์สำหรับเด็ก



อพวช.



NSM JOURNAL

ฉบับที่ 60 ปีที่ 5 ประจำเดือนมิถุนายน 2550

ISSN 1905-1514



กระโถนฤๅษี...พืชหายาก



สัปดาห์วิทยาศาสตร์
เพื่อเยาวชน 2550 ภาคกลาง



การแข่งขันจรวดขวดน้ำ
ระดับประเทศ ครั้งที่ 6

DINOSAUR EXPO

A T. rex NAMED SUE & THAI DINOSAURS



This exhibition was created by
The Field Museum,
Chicago, USA

ร่วมสัมผัสประสบการณ์ที่คุณไม่มีวันลืม
ฟอสซิลไดโนเสาร์ที่สมบูรณ์ที่สุด



© The Field Museum/John Weinstein, Neg.#GEO 86284c

พบกับ นิทรรศการ ทีเร็กซ์ "ซู" & ไดโนเสาร์ไทย

7 กรกฎาคม - 30 กันยายน 2550

ณ องค์การพิพิธภัณฑ์วิทยาศาสตร์แห่งชาติ (อพวช.)

45.-





ตอน กระถอณฤาษี...พืชหายาก

พืชชนิดนี้ มีความแปลกประหลาดอยู่หลายประการ ประการแรก มันเป็นพืชที่ไม่มีใบสำหรับสังเคราะห์แสงดังเช่นพืชที่เรารู้จักทั่ว ๆ ไป ประการที่สองคือ พืชชนิดนี้มีดอกที่กล่าวได้ว่าสีสันงดงามอย่างมาก แต่กลับมีกลิ่นที่ต่างจากภาพลักษณ์โดยสิ้นเชิง และอีกประการหนึ่งก็คือ พืชชนิดนี้ผูกปากท้องไว้กับพืชชนิดอื่น ซึ่งพืชที่แปลกประหลาดอย่างนี้มีอยู่ไม่มากนัก หนึ่งในนั้นคือ กระถอณฤาษีนั่นเอง



กระถอณฤาษี หรือ บัวผุด มีชื่อทางวิทยาศาสตร์ว่า *Sapria himalayana* Griff. อยู่ในวงศ์ RAFFLESACEAE เป็นพืชที่มีวิถีชีวิตเป็นที่น่าสนใจไม่น้อย คือไม่มีใบที่ใช้สำหรับสังเคราะห์แสง เพื่อหาอาหารเลี้ยงชีพตนเอง ชีวิตนี้จึงต้องผูกปากท้องไว้กับพืชชนิดหนึ่งที่มีชื่อว่า เครือเขาน้ำ เมื่อใดก็ตามที่เครือเขาน้ำถูกตัดทำลายและตายลง กระถอณฤาษีก็ตั้งอาสัจญ์ไปด้วย โทษนางสงสารเสียจริง ๆ แต่ในทางพฤกษศาสตร์ ได้กล่าวถึง กระถอณฤาษีว่า เป็นพืชที่มีนิสัยเอาเปรียบชาวบ้านไม่น้อย คือ ตัวเองไม่ต้องหาอาหาร แต่กลับดำรงชีพอยู่ได้โดยการอาศัยน้ำและอาหารจากรากไม้ที่มันเกาะกินอยู่ เราเรียกพืชแบบนี้ว่า กาฝาก ซึ่งมีความพิเศษตรงที่มันไม่ได้เกาะตามกิ่งหรือต้น แต่กลับเกาะตามราก อย่างไรก็ตามการเกาะเบียนของกระถอณฤาษีก็ไม่ได้ทำให้เครือเขาน้ำ ตัดปลิ้นตายเหมือนพืชกาฝากชนิดอื่น ๆ จึงมีความเป็นไปได้ว่ากระถอณฤาษีและเครือเขาน้ำถูกสร้างมาให้คู่กัน

ชีวิตโดยส่วนใหญ่ของกระถอณฤาษีก็จะเกาะอยู่กับรากของเครือเขาน้ำอยู่ใต้ดิน และเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมก็ส่งดอกผ่านผิวดินขึ้นมาและเป่งบานส่งกลิ่นเหม็นเพื่อเรียกกบวลงแมลงวันให้เข้ามาช่วยผสมเกสร จากนั้นดอกก็จะค่อย ๆ เหี่ยวแห้งไป เราจึงพบกระถอณฤาษีบานเพียงช่วงเวลาสั้น ๆ ซึ่งกล่าวได้ว่า คนที่มิเอือกตเห็นดอกกระถอณฤาษีในธรรมชาตินั้น เป็นคนที่มีโชคไม่น้อย เพราะพืชชนิดนี้จัดเป็นชนิดพันธุ์หายาก และกำลังถูกคุกคามจนใกล้สูญพันธุ์ และเมื่อใดที่ต้นเครือเขาน้ำที่มันเกาะอาศัยอยู่ถูกทำลายลงมากเท่าใด โอกาสที่กระถอณฤาษีจะสูญหายไปจากบ้านเราก็มากขึ้นเท่านั้น และท้ายที่สุดลูกหลานของเราก็คงได้เห็นและรู้จักพืชชนิดนี้แค่เพียงภาพถ่ายเท่านั้น... ใ้อ้นำเศร้าจริง ๆ

